

Till
Kommunfullmäktige
Kungälv kommun
Org nr. 212000-1371

Revisionsberättelse för år 2018

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsordning i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. I bifogad redogörelse redogörs för årets granskningsinsatser.

Ur redogörelsen vill vi särskilt lyfta fram resultatet av granskningen av upphandling av moduler för nyanlända samt uppsägning av avtal för lokal till förskola. Revisionen ska pröva kommunstyrelsens styrning, uppföljning och kontroll under verksamhetsåret 2018. Kommunens upphandling av moduler samt uppsägning av avtal för förskola hänför sig flera år tillbaka men har samtidigt varit aktuella och förorsakat ekonomiska konsekvenser under 2018. Vad gäller upphandlingen av moduler för nyanlända kan kommunrevisionen konstatera att det initiala avtalstecknandet under 2016 med leverantör för modulerna var i strid med gällande delegationsordning. Det som förorsakat ekonomiska konsekvenser under 2018 är att leverantören gick i konkurs vilket medförde en kostnad för kommunen om ca 15 mkr. Vår bedömning är att kommunen inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för skydda modulerna från ett ingå i konkursboet, från dess att kommunen uppmärksammades om risken för konkurs 2017 fram tills konkursen som inträffade i april 2018.

Vad gäller uppsägningen av avtalen för lokal till förskola visar granskningen att det funnits brister i processen för uppsägning av hyresavtal och avtalshantering samt kommunikation i ärendet. Detta har medfört att kommunen, efter förlikning, fick ersätta huvudman för förskolan med 12 mkr under 2018.

Kommunstyrelsen har ett ansvar för att tillse att det finns en tillräcklig intern styrning och kontroll i verksamheten. Granskning visar att det funnits stora brister i hanteringen av dessa två processer och

KOMMUNREVISIONEN

**KUNGÄLV
KOMMUN**

ADRESS   Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON   0303-23 80 00 vx
FAX   0303-182 59

att kommunstyrelsen inte haft en tillräcklig styrning och kontroll av verksamheten. Mot bakgrund av detta riktar kommunrevisionen anmärkning mot kommunstyrelsen för bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Kungälv kommun i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande med undantag för att kommunen inte följer lag om kommunal redovisning kap 5 § 4, pensionsutbetalningar. Kommunen redovisar 691,9 mnkr som avsättning i balansräkningen i stället för som en upplysning utanför balansräkningen. Kommunens redovisning av pensioner innebär också att årets resultat är 29,7 mnkr högre redovisat än om lagen följts.

Vi bedömer att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig, med undantag för kommunstyrelsens styrning, uppföljning och kontroll avseende upphandling av moduler för nyanlända samt uppsägning av avtal för lokal till förskola.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi riktar anmärkning mot kommunstyrelsen för bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll i hanteringen av upphandling av moduler för nyanlända samt uppsägning av avtal för lokal till förskola.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2018.

Vi åberopar bifogad redogörelse.

Kungälv den 22 mars 2019

Christina Carlsson

Ordförande

Björn Brogren

Vice ordförande

Anita Dentén

Lena Schandorff

Hans Henriksson

Lars Pehrson

Bilagor

Rapportering av bokslutsgranskning 2018

Redogörelse för revision år 2018

Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna för de kommunala bolagen samt revisionsberättelser för de kommunala bolagen

Fördjupade granskningar och förstudier

KOMMUNREVISIONEN

**KUNGÄLV
KOMMUN**

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv

TELEFON 0303-23 80 00 vx

FAX 0303-182 59

Till
Kommunfullmäktige
Kungälv kommun
Org nr. 212000-1371

Bilaga till revisionsberättelse - Redogörelse för revision år 2018

Förstudie avseende klagomålshantering

Förstudien visade att det finns risker för kommunstyrelsens styrning och uppföljning av klagomålshantering inom sektor bildning och lärande. Riskerna omfattade risk för att vårdnadshavare, barn och elever inte framför klagomål på utbildningen på grund av otillräcklig information om tillvägagångssätten. Förstudien identifierade även en risk för att huvudmannens rutiner för klagomålshantering och den övergripande processkartan för synpunktshantering inte utgör tillräcklig vägledning för medarbetarna. Detta till följd av att rutinerna i begränsad utsträckning tillgängliggjorts samt att det föreligger behov av revidering. Vidare framkom en risk för att enheternas uppföljning över klagomål inte leder till utveckling av verksamheten då uppföljningen främst omfattar huvudmannanivå och i övriga ej synliggörs i uppföljningsrapporterna. Därtill identifierades en risk för att kommunstyrelsen inte utövar en tillräcklig styrning och uppföljning inom området då styrelsen inte tar del av den årliga sammanställningen och analysen över klagomål.

Granskning av sociala myndighetsnämnden

Granskningen visade att sociala myndighetsnämnden är utformad som en myndighetsnämnd utan egen förvaltning och budget. Nämndens arbete utförs därmed på ett annat sätt än vad som beskrivs åligga nämnden enligt reglementet. Verksamheten/förvaltningen som tar fram underlagen inför beslut är underställd kommunstyrelsen, som också är anställande myndighet. I den begränsade omfattning som nämnden ledamöter hanterar ärendehandläggning visade granskningen att nämndens arbete samt egen kontroll och uppföljning av beslut mot enskilda bedrivs ändamålsenligt och effektivt. Granskningen visade dock att nämnden inte säkerställt att verksamheten till fullo motsvarar omfattningen i reglementet. I granskningen förslags nämnden att framföra till kommunstyrelsen att den bör ta initiativ till att kommunfullmäktige ser över sociala myndighetsnämndens reglemente.

KOMMUNREVISIONEN

ADRESS   Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON   0303-23 80 00 vx
FAX   0303-182 59

Granskning av kommunens överförmyndarverksamhet

Granskningen visade att det finns behov av ett förbättrings- och utvecklingsarbete inom kommunens överförmyndarverksamhet. Nämnden har behov av att komplettera reglemente och delegationsförteckning samt uppdatera granskningsrutinen. Dessutom finns behov att genomföra risk- och väsentlighetsanalys och utveckla internkontrollarbetet. Vidare behöver nämnden besluta om maximalt antal uppdrag som kan innehas av en ställföreträdare för att minimera sårbarheten vid oförutsedda händelser.

Övergripande kartläggning av upphandling av moduler för nyanlända samt uppsägning av avtal för lokal till förskola *Upphandling av moduler:*

Dåvarande kommunchef ingår 2016-06-07 avtal med Göteborgs Regionen (GR) om direktupphandling av boende för nyanlända där det konstateras att kommunchefen inte hade mandat att underteckna avtalet. Enligt kommunens utredning borde beslutet ha fattats av kommunstyrelsen. Kommunen ingår i oktober 2016 avtal med en leverantör av moduler i syfte att skapa boende för nyanlända. Detta avtal undertecknas av tidigare ordförande i samhällsbyggnadsutskottet i strid mot gällande delegationsordning. Detta uppmärksammades av både tidigare ordförande i samhällsbyggnadsutskottet själv samt av nämndsekreterare men justerades inte.

I augusti 2017 får kommunen information om risken för att leverantören kan gå i konkurs inom ett par månader om kommunen inte gör nästa avrop. Uppdrag ges till avdelning Fastighet att se ut en ny mellanlagringsplats. Orsaken till att modulerna inte flyttades var enligt uppgift bland annat att kommunen skulle behöva stå för risken vid transport och att garantin inte skulle gälla.

Den 11 april 2018 får kommunen information att leverantören försatts i konkurs. Den 18 april informeras kommundirektör som samma dag informerar kommunstyrelsens ordförande (KSO) och vice ordförande. KSO informerade sedan utskottens presidier och gav kommundirektören i uppdrag att utreda hela ärendet.

Utifrån vad som framkommer i kommunens interna utredning och genomförda intervjuer har det under 2018 och tidigare funnits bristande rutiner inom verksamheten för avtalstecknande och avstämning kring juridiska frågeställningar. Kommunen har själva identifierat stora brister i processen, så som att kommunen brutit mot gällande delegationsordning samt att genomförandet inte följt beslutade arbetsmodeller.

Att kommunen inte skyddat modulerna när leverantören försatts i konkurs tycks, utifrån vad som framkommit i vår övergripande kartläggning, bero på bristande rutiner, kommunikation och handlingskraft inom förvaltningen. Kommunstyrelsen har ett ansvar för att tillse att det finns en tillräcklig intern styrning och kontroll i verksamheten. Viktiga förutsättningar för detta är bland annat en tydlig styrmodell och tydliga arbetsätt för hur politik och förvaltning ska samarbeta samt samarbetet inom förvaltningen.

KOMMUNREVISIONEN

ADRESS   Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON   0303-23 80 00 vx
FAX   0303-182 59

Kommunens interna utredningar och genomförda intervjuer visar på att det funnits stora brister i hanteringen av modulerna, från direktupphandlingen till dokumentation och spårbarhet i processen till hanteringen av när kommunen fick besked om risk för konkurs.

Kommunstyrelsen har under 2018 vidtagit åtgärder för att framgent komma tillrätta med uppmärksammande brister.

Uppsägning av avtal för lokal till förskola:

Kommunen ingick 2007 ett hyresavtal om en lokal till förskola. Ett tilläggsavtal tecknades i april 2008 som möjliggör att hyresgästen (kommunen) tillåts upplåta lokalen till annan. I maj 2008 upprättas ett dispositionsavtal mellan Naturmontessori Väst (nedan kallad förskolan) och kommunen. Detta dispositionsavtal undertecknades av dåvarande skolchef och innebär att förskolan kostnadsfritt fick använda lokalen. Dispositionsavtalet ansågs av kommunen inte utgöra ett hyresavtal.

Ny lagstiftning kring offentliga bidrag på lika villkor började gälla 2010. Mot bakgrund av detta sades under oktober 2016 avtalet upp. Därefter sades avtalet upp med förskolan i maj 2017 med upphörande i juni 2018. Det framgår inte av genomförda intervjuer och kommunens interna utredning varför ingen kontakt togs initialt med förskolan när behov uppmärksammades av att säga upp avtalet.

Förskolan bestred uppsägningen i juli 2017 och ansökte om medling hos Hyresnämnden. Skolan ansåg att dispositionsavtalet var att betrakta som ett hyreskontrakt och att de därmed har besittningsrätt enligt hyreslagen.

Kommunstyrelsen informerades i ärendet 2018-05-23 och beslutade att uppdra åt kommundirektören att till kommande sammanträde klargöra rättslig status. Extern advokatbyrå anlätades för juridisk bedömning som konstaterade att dispositionsavtalet utgjorde ett lokalt hyreskontrakt. Detta redovisades för kommunstyrelsen vid dess sammanträde i juni 2018.

Vid kommunstyrelsens sammanträde i juni redovisades också att förskolan hade ett ersättningsanspråk på kommunen, mot bakgrund av skolan ansåg att de hade lidit ekonomisk skada till följd av uppsägningen. Detta föranledde att kommunen genomförde förhandlingar med förskolan. Kommunen har nått en förlikning med förskolan som innebär att kommunen har ersatt förskolan med 12,6 mnkr.

Vi kan konstatera att processen för avtalstecknande tycks ha varit bristfällig. Det har enligt vår bedömning funnits brister i processen för uppsägning av hyresavtal och avtalshantering samt kommunikation i ärendet.

Kommunstyrelsen har ansvar för styrning och uppföljning av verksamheten. Det innebär enligt vår mening att kommunstyrelsen behöver säkerställa att det finns tydliga rutiner för väsentliga processer så som lokalförsörjningsprocesser. Vi kan konstatera att kommunstyrelsen tillsett att åtgärder vidtagits när händelsen blev känd.

Grundläggande granskning 2018

Granskningen visade att kommunstyrelsen, myndighetsnämnderna och valnämnden i allt väsentligt följer de anvisningar som finns i kommunens styrmodell avseende uppföljning och rapportering. Det fanns dock utvecklingsområden utifrån reglementet för intern kontroll avseende kommunstyrelsens, miljö- och byggnadsnämndens, sociala myndighetsnämndens, överförmyndarnämndens samt valnämndens arbete med att säkerställa en tillräcklig intern kontroll.

Vad gäller kommunfullmäktiges beredningar visade granskningen att beredningarna i huvudsak utfört sitt uppdrag i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.

Kommunstyrelsen rekommenderades att tydliggöra hur kontroller i internkontrollplanen ska genomföras, av vem och när samt hur kontrollen ska rapporteras. Miljö- och byggnadsnämnden, sociala myndighetsnämnden och överförmyndarnämnden rekommenderades att årligen genomföra en riskanalys samt utarbeta en plan för intern kontroll samt erhålla uppföljning av den interna kontrollen. Avslutningsvis rekommenderades valnämnden att i samband med valår genomföra en riskanalys samt utarbeta en plan för intern kontroll samt erhålla uppföljning av den interna kontrollen.

Granskning av delårsbokslut 2018

En översiktlig granskning av delårsrapporten 2018 har genomförts och rapporterats till kommunfullmäktige. Den sammanfattande bedömningen utifrån avrapporteringen i delårsrapporten var att resultatet per augusti i allt väsentligt gav en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Däremot bedömdes att kommunen sannolikt inte kommer att bedriva sin verksamhet i enlighet med fullmäktiges definition av god ekonomisk hushållning.

Granskning av intern kontroll inom ekonomiprocesser 2018

Som ett led i årets redovisningsrevision har en granskning av intern kontroll inom ekonomiprocesser genomförts. Sammanfattningsvis var bedömningen att den interna kontrollen kan förstärkas inom vissa områden.

Bokslutsgranskning 2018

I granskningen framkom att kommunen gör vissa avsteg från lagkrav och rekommendationer. Kommunen följer inte Lag om kommunal redovisning kap 5 § 4, Pensionsutbetalningar. Kommunen redovisar 691,9 mnkr som avsättning i balansräkningen vilket i enlighet med lagstiftningen istället skall redovisas som en ansvarsförbindelse. Kommunen har i årsredovisningen på ett tydligt sätt upplyst om avsteget mot gällande lagstiftning och även lämnat upplysning om avstegets effekter på resultat- och balansräkning. Kommunens redovisning av pensioner innebär också att årets resultat är 29,7 mnkr högre redovisat än om lagen efterlevts.

KOMMUNREVISIONEN

ADRESS   Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON   0303-23 80 00 vx
FAX   0303-182 59

Kommunen gör i årsredovisningen bedömningen att god ekonomisk hushållning inte uppnås 2018.

Övriga revisionsinsatser

Kommunrevisionen har under året, utöver ovanstående granskningsinsatser, genomfört flera övriga revisionsinsatser. Kommunrevisionen har genom dialoger med kommunstyrelsen och dess utskott, följt kommunens arbete med åtgärder mot sjukfrånvaron inom förvaltningen samt arbetet med lokalförsörjning och digitalisering.

Fullständiga rapporter för ovanstående granskningar finns tillgängliga på kommunrevisionens hemsida.

KOMMUNREVISIONEN	
-------------------------	--

ADRESS   Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON   0303-23 80 00 vx
FAX   0303-182 59